

РЕЦЕНЗИЯ

От: професор д-р Богомил Борисов Манов, Университет за национално и световно стопанство, катедра „Финанси“, хабилитиран по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8 Икономика, по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси)

Автор на дисертационния труд: **Николай Михайлов Колев**

Тема на дисертационния труд: **„ФИНАНСОВИ ОПЕРАЦИИ С БЛАГОРОДНИ МЕТАЛИ – ПАЗАРНА ДИНАМИКА И ИНВЕСТИЦИОННИ ВЪЗМОЖНОСТИ“**

Научен ръководител на докторанта е проф. д-р Андрей Захариев от СА „Д.А.Ценов“, гр. Свищов

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 921/02.10.2017 г. на Ректора на СА „Д.А.Ценов“.

1. Общо представяне на дисертационния труд

Предоставеният ми за рецензия дисертационен труд е разработен в обем от 203 стандартни компютърни страници и съдържа въведение, изложение в три глави и заключение. Приложен е списък на използваната литература, който съдържа 72 източници. В разработката има 27 таблици, 48 фигури и 43 страници приложения.

Като цяло, дисертационния труд е добре структуриран и съдържанието в него съответства на избраната тема.

2. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Като цяло, работата на докторанта по дисертационния труд се характеризира със следните по-важни моменти:

Първо. Избор на актуална и с практическа значимост тема.

Благородните метали и по-специално златото в една или друга степен винаги са предизвиквали интерес и често са били обект и предмет на изследване. През последните десетилетия настъпиха сериозни промени в ролята и значението на златото, които основно намериха израз в промяната на функцията му от стабилизатор на валутно-финансовата система, в стока с многоцелево предназначение, в т.ч. и като допълващ компонент към официалните резерви на отделните страни. Изследването на тези промени има не само теоретично значение, но и важно практико-приложно значение. Всичко това прави настоящата дисертация, не само актуална, но и практически значима.

Второ. Сравнително добре е представена информационната база на емпиричното изследване.

Обяснено е нейното значение. Направен е преглед на авторите и литературните източници имащи отношение към третираните въпроси в дисертационния труд. На това основание, може с убедителност да се твърди, че авторът познава в достатъчна степен достигнатото равнище на знание преди него и може по-ясно и категорично да се открие неговия научен принос в изследваната проблематика.

Трето. Открити са обекта и предмета на изследването.

Докторантът е обосновал като обект на изследване благородните метали, а като предмет, финансовите операции с благородни метали, осъществявани от икономически агенти, за постигане на съответна инвестиционна възвращаемост при съответно ниво на риск и в условия на пазарна ценова динамика. (стр.7)

Четвърто. Ясно са открити изследователската теза, целта на труда и конкретните задачи, които се решават с оглед на нейното реализиране.

Авторът обособява изследователската си теза по следния начин: *„през второто десетилетие на 21-ви век се заражда процес на „ремонетизация“ на златото, изразен в устойчив тренд на търсене на благородни метали от основните икономически агенти и паралелно предлагане на финансови операции с тях, с оглед реализация на средно и дългосрочна възвращаемост при съответно ниво на риск и съответна динамика на пазарните показатели.“* (стр. 7 и 8).

Основната цел на дисертационния труд, е да се изследва за цитирания по-горе период „процеса на „ремонетизация“ на златото, изразен чрез устойчиво търсене на благородни метали от основни икономически агенти, формиращо съответна ценова динамика на пазарите на злато, сребро и платина, водещо и до паралелно развитие на нови банкови продукти за финансови операции с тях за постигане на средно и дългосрочна възвращаемост при съответно ниво на риск“. За нейното достигане, автора предлага и в последствие разглежда 7 конкретни задачи, посочени изчерпателно на стр. 8 и 9 в настоящата разработка. Във връзка с посочените задачи са тествани и три работни хипотези.

Детайлно е посочена и използваната методология при научното изследване. Тя се базира върху използването и прилагането на сравнителния анализ, методите на дедукцията и индукцията, графичен метод, индексно-факторен анализ, корелационен анализ, статистическите методи за анализ и др. Посочени са ограничителните условия при третирането на изследователката тема.

Пето. Представените данни са добре систематизирани и онагледени.

В разработката има 27 таблици, които са оформени правилно и посочените данни са коректни. Има представени и 48 фигури. Таблиците и фигурите дават много добра и нагледна представа за изследваната проблематика.

Шесто. Избраните показатели са използвани коректно.

Направена е необходимата аргументация за техният избор. Удачно са подбрани статистическите данни и са коментирани коректно. Като цяло, използваните данни са достатъчни и правилно съотнесени към конкретните проблеми, които се изследват.

Седмо. Дисертационният труд представлява сравнително добре подредена разработка.

Налице е необходимата последователност в изложението, както и подходяща пропорционалност между отделните глави. Обемът на дисертационния труд е напълно достатъчен за изследване на конкретно избраната тема.

Стилът на писане е ясен и изложението в дисертационния труд се разбира лесно. Не констатирах повторения и логически противоречия.

Осмо. Спазени са правилата на научната етика.

Авторът е цитирал коректно използваните източници на информация при написване на дисертацията. Не установих плагиатство. Напротив, установих защита чрез убедителна аргументация на авторска позиция по отделните проблеми, предмет на настоящата дисертация.

Девето. Оценка на автореферата.

Представеният автореферат от докторанта Николай Михайлов Колев отразява в голяма степен основните и най-съществените моменти от дисертационния труд. В това му качество, той представлява едно добро резюме за бързо запознаване с основните моменти и постижения в работата на докторанта.

Десето. Оценка на публикациите по дисертацията.

Авторът е представил списък с публикациите, свързани с дисертационния труд. Той е съставен от две статии и участие с три доклада в научни конференции. Статиите са озаглавени: "The Recovery Factors and The "Gold Anchor" – SEE and BSEC countries comparative analyses and evaluation (2006 – 2015)", в съавторство с А. Захариев и самостоятелна, със заглавие „ Инвестиции в благородни метали – пазарна динамика и тенденции“, публикувани съответно в Украйна и България. Единият доклад е озаглавен „ Инвестиции в благородни метали – банкови услуги и пазарни тенденции“ и е в съавторство с А. Захариев, а останалите два – „ Златото като официален резерв в балканските страни – индексно-факторен анализ на ефектите от ценовата динамика“ и „Световният златен резерв (2000 – 2016). динамика и тенденции“ са самостоятелно дело на докторанта.

Всички цитирани публикации имат пряко отношение с темата на дисертационния труд. Те са и свидетелство за разпространени и направени публично достойни някои от резултатите посочени като приноси в настоящата разработка.

3. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

В дисертационния труд са налице научно-теоретични и научно-приложни резултати. Към научно-теоретичните приноси могат да се причислят:

- представянето и аргументирането на влиянието на динамиката на пазарите на благородни метали, както върху националните резерви на отделните парични единици, така и на възможностите за финансови операции с тях в глобален мащаб, разбира се при създадена за тази цел подходяща нормативна регулация;
- по-широко и задълбочено аргументиране на връзката между риск и възвръщаемост по отношение на златото, среброто и платината;

Към научно-приложните приноси могат да се причислят:

- представеният множествен регресионен модел за прогнозиране цената на златото на основата на два композитни индекса отнасящи се за петте държави най-големи производители на злато от собствени залежи и петте държави с най-голямо търсене на злато;
- обосновката за изграждане на хеджингови стратегии на златото на основата на анализа на корелацията му с българския и глобалния пазар, петролния и форекс пазара и др.

4. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд

В работата на докторанта са налице и някои пропуски и слабости. По-важните от тях са следните:

- а) необходимо е да се води на повече места дискусия с останалите автори, като преди това се изложат техните схващания и аргументи по конкретните въпроси;

б) като цяло, стила на писане е ясен и разбираем. На места, макар и рядко, се използват сложно съставни изречения, които замъгляват точния изказ. В бъдещата си работа е препоръчително докторанта да пише с по-прости изречения;

в) на места има чуждици и препоръката ми е да се избягва тяхната употреба, като се използва българския еквивалент на думата. Примери за това са анюализирана, вместо годишна доходност, мониторираны страни и др.

Допуснатите слабости в работата на докторанта са незначителни и те не намаляват достойнствата на дисертационния труд.

При защитата на дисертационния труд е добре да се отговори на следните въпроси:

1. Могат ли да се приведат още доказателства за „ремонетизация“ на златото през второто десетилетие на настоящото столетие?

2. В каква последователност протича и е до каква степен е възможен процеса на „ремонетизация“ на среброто и платината, сравнени с този на златото?

3. Може ли някога в някои бъдещ момент от съществуването на човечеството да очакваме парично обръщение в златна премяна и защо?

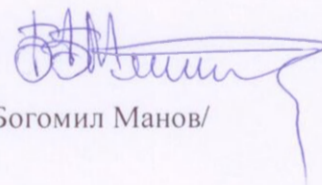
5. Обобщено заключение и становище

В заключение с убеденост считам, че предоставената ми за рецензия дисертация в професионално направление 3.8 Икономика, по научна специалност „**Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка**“ (Финанси) в СА „Д. А. Ценов“ гр. Свищов на тема „**ФИНАНСОВИ ОПЕРАЦИИ С БЛАГОРОДНИ МЕТАЛИ – ПАЗАРНА ДИНАМИКА И ИНВЕСТИЦИОННИ ВЪЗМОЖНОСТИ**“, притежава необходимите качества и дава основание на докторанта **Николай Михайлов Колев** бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“.

15.10.2017 година

гр. София

Рецензент:

/проф. д-р Богомил Манов/